

עין משפט
נר מצוה

נב:

הזהב פרק רביעי בבא מציעא

מסורת הש"ס

14 ג"ר יהודין משלן מחמת
וכן הוא בספר הרמב"ם.
15 [שנת קב מלין קל:].
16 ג"ר עבדן עבדן קהה דקתי
אזוי: ד) חלה פ"א [מ"ט]
בכורים פ"ב [מ"ח] מנינה
י"ט: [במות ע"ג, ה] [ג"א].
17 ודף ג"ג: 1) [ויקרא כו].
18 [ג"ל שמתלבט ע] [חילי]
ג"ל בסיומן וע"י לעיל מו: 1).
19 [בכ"ס: בסיומן: כ] [דברים
יג, ל] [דף ג"א: ח] [וע'
היעט חס"י כ"ב פט: ד"ה
ולא כג"ל]

גליון הש"ס

נב"א והאמר חוקי
טע"ש שני לקמן דף
ע"כ:

מוסף רש"י

התרומה והביכורים
חיובן עליהן מיתה. זר
האובלן מיד, דמתיב ויקרא
כג) ותמו כי יר יתלוצא
ופתק ליה וכל זר לא יאכל
קדש, וכל הענין מדבר
בתרומה (תנינה י"ח) א':
טמא האובלן, דמתיב ותמו
כי יר יתלוצא, ובכורים
בתרומה, דלמר מר ותרומת
ידן אלו הכפורים יבמות
ג"ג: וחומש, האובלן
שגג, דמתיב ויקרא כג)
ואם כי יאכל קדש כשגגה
ויקח חמשתיו עליו ותנינה
י"ח: אכל כמעשר שני לא,
דלא זריס אכלי ליה וזין
חמש אלא בכורה את
מעשרו יבמות ג"ג.

ימר על כן מוכרה בשויה. לעיל) קמתי לה גבי סלע שפיחמה מוכרה
בשויה לפי דמיה ולא ציפה אלמא מותר לקיימה: ימר על כן. על
כדי אונאה דלא פחתה כדי אונאה לכל חד וחד כדלית ליה:
לאו דפחתא פורתא פורתא. וקאמר
מותר לקיימה עד שקל אלמא לא
מיחלפא כסלע ומיבנתא דרב הונא:
גרוטותיו. שכרי כלי כסף: ה"ג או
יקון או יסוך. לשון התכה ולא גרסינן
ימתין: באמצע. יקנה דמשקנה
לא סגי: מן הנה. לא יקנה לפי
שהרמאי שמתלכזה יקון אותה סביב
עד שיזילא את הנקב ומרמה בה את
האחרים ויזילאנה נשקל: דמפליג.
בין כפרים לכפרים: ומאי שנא
עליה דלא מפליג. דקמתי ככדי שיראה
לתגר או לקרובי לא שנא כרך לא
שנא כפר: דמסקין לשוקא. לקנות
זוכך סעודת שבת: מדם חסידים.
וה"ק אם חסיד הוא מקבלה: למאן.
מי המתרעס: אם לחסיד. קאמר
דיש לו תרעומת על המחזיר מי
טופחו לקבל שיתרעס טוב לו שלא
יקבלנה משיקבלנה ויזילא דינה על
חבירו: ואמר. שאינו חסיד ולא
לזה לקבלה אין לזה עליו אלא תרעומת
דלזכו הוא דלפסיד אנפשיה שלא
החזירו בזמנו: דמוקי אוזווא. מעמיד
עלמו מלקבלם כשמואל בהם פגם:
מסייע ליה. ממתיב דקמתי ונתנה
למעשר שני: בא לפורטה. בא
להחליף סלע חסירה בפרוטות. בא
פורטה בשויה. לפי חקרונה ולא ירמה
את חבירו לפורטה ביפה: בא לחללה.
לחלל מעשר שני עליה: מחלל. עליה
מעשר דדמי סלע יפה: ביפה. כאלו
היא יפה: מאי קאמר. בא לפורטה
פורטה בשויה ממתיבין אתה
לאשמועינן דיבין דפיחמה כדי אונאה
אסור להזילאנה ביפה: ה"ק. אע"פ
שכשנא לפורטה בירושלים בפרוטות
ליקח סעודת מעשר על כרחו יפרטנה
בשויה ולא ציפה אפילו הכי סלע
שמה שאינה אלא נפש רעה ובשמילל
מעשר עליה מחלל ביפה ואשמועינן
חוקיה דמתיב דקמתי ונתנה למעשר
שני כאלו היא יפה קאמר: דמזולזלין.
ללמאס דמי פדיונו: שאין בו שוה
פרוטת. ואין בו כה לתפוס פדיונו
שיתן פרוטה ויחללה כדאמר לקמן
ממעשרו) ולא כל מעשר כו': אומר
הוא וחומשו. שאני לריך להוסף
עליו: יסא מחולל על מטות הראשונות.
שמיללתי עליהן מעשר שני ועודן
בידי יסא אף זה מחולל על אותו
מעשר: שאי אפשר לאדם ללמאס
מעשיותיו. לחלל בשוין בלמאס
שמתוך שהוא ירא מלפחות ונמלא
אובלו בלא חילוף הוא מוסיף על דמיו
הילכך פחות משהו פרוטה זה מחלל
על אותו עודף. אלמא לא פרקינן
בלמאס וכ"ש בפחות: כסורים יפה.
בשויה וה"ק כשם שכשנא לפורטה
בירושלים לא יקבלוה הימנו להדיא

ואסורים
אלא בשויה ויש מזולזלין יתיר מכדי פחתה כך כשנא לחללה מחללה בשויה דמיס פחותים: כסורים יפה. משחלל עליה כפי דמיס ודאין
שלה כך לא יחלל על זו אלא בדמים ודאין שלה: דפרי זילי לא מזולזלין ביה. דלע"ג דתנן נותן למעשר שני זילתא אשמועינן
דמחלל על סלע חסירה ולא אמרינן הכי הוא כאסימון או כמעות הניתנות (כאסימון) אבל מרי זילי לחלל עליה מעשר דדמי סלע יפה
לא: ביכורים. הוקשו לתרומה דקרינהו רחמנא תרומה דאמר מר (מסכת דף י"א) ותרומת ידן (א) אלו בכורים: חייבין עליהן
מיסא. זר או כהן טמא האובלן כמיו: וחומש. זר האובלן בשוגג דמתיב (ויקרא כג) ואם כי יאכל קדש כשגגה וגו':
ואסורים

לוהתקינה. אם לריכה מעשה כמו חיתוך את שפיר דנקט
התקינה דמידי דמוסר מלאכה אין טמא נמחשנה
כדאמרינן במרוצה (ב"ק דף סו:) ואי אינה לריכה חיתוך הוי התקינה
לאו דוקא לכל הכלים יורדים לדי עומאחם נמחשנה:

שיהא שוקף בה משקלות. וא"ת
דהבא משמע שעושי משקל
בשל מתכת ובהמוכר את הספינה
(ב"ק דף פט:) וס' ד"ה ולא אמרינן אין
עושינן משקלות משל מתכת וי"ל
דדוקא לשקול כשר ושמון שהללוהו
נדבק בהם ומתיבס ומכבד אסור
אבל לשקול בהם כסף והבן שרי
אלא לריך לחוסן עבור שלא ישחקו
כדליתא פ' המניח תנין (גיטין כב.
וה) וש' שגשה עורות הן כו' כדי לגור בו
משקלות קטנה והיינו של מתכת
דמחסיס אותה בעור (א):

נורתה פועש שני. אחסרה כדי
אונאה קאי ונתנה למעשר
שני בשויה ואינו חושש משום אסימון
דשם מטעני יש עליה דמי שאינו
לוקחה בשויה כמורת מטעני כי אם
כמו נכסא אינו אלא נפש רעה ורז
פפא בא להוסף אפילו שאר מטענות
מסייע ליה לחזקיה דלמר מחללה
ביפה פ"י כאלו מתחילה הימה כן ולא
חסרה דהיינו בשויה דאי ממתיב
ה"א נתנה למעשר שני בפחות משהיה
משום דנפש רעה אינו מקבלה בשויה
כמורת מטעני וקמ"ל דלא מיקרי
אסימון משום דמי שאינו לוקחה
אינו אלא נפש רעה קמ"ל חזקיה
דמחללה ביפה כאלו הימה מתחילה
כך דכ"ע הכי שקלי לה והיינו בשויה
ממש ופריך דאין ללמאס ולחלל
בשויה ומתיב כמורת יפה כלומר
שמחלל בפחות מעט משום דאין יכול
ללמאס כמו ביפה שמחלל כמו כן
כפחות מעט והרב רבי יצחק בן הרב
ר' מאיר מפרש דקאי אפחות מכדי
אונאה ונתנה למעשר שני כסלע
שלא שאינו אלא נפש רעה מי שאינו
מקבלה כסלע שלם מסייע ליה
לחזקיה דלמר אע"פ שפורטה לשולחני
בשויה ולא כסלע שלם לפי שהוא
מדקדק יתיר אפי' הכי מחלל ביפה
כסלע שלם דאוליך נתר שאר בני
אדם שאינם מדקדקים ומקבלין אותה
כסלע שלם והשתא הוי ביפה כמעשהו
ופריך והא אמר חזקיה לפי שאי אפשר
ללמאס ומתיב כמורת יפה כלומר
פחות מעט משלם שלם כמו אם לא
חסרה כלל היה מחלל עליה פחות
מעט וקא משמע לן חזקיה דמחללה
ביפה דאי ממתיב ה"א נתנה למעשר
שני בשויה כמו שיהא עליה שולחני
לפי שאינו אלא נפש רעה למי שאינו
מקבלה בשלם א"כ לא הוי אסימון
והריב"ן פ"י נתנה למעשר שני כסלע
שלם אותה שחסרה כדי אונאה וקשה
דלמאי הוי נפש רעה אותו שאינו
מקבלה הלא חייב להחזיר האונאה:
ואסורים

פר א ב כ מ"י פ"ו מה'ל'
בנייה ה'ל' ד סמג
לאין קפ טושי' ח"מ פ"י
רס טע"י ח:
ג (מ"י) שם ה'ל' טושי'ע
ס:
ד ה ר ה מ"י פ"י
מה'ל' מכירה ה'ל' י'
ועין כמ"מ סמג ט'
טושי'ע ח"מ שם ט' ח:
ס ו מ"י פ"ד מה'ל'
מעשר שני ה'ל' י'
וה'ל' יש סמג עין קטל:
פ ו ה מ"י פ"ד מה'ל'
ה סמג ט':
פ ח ט מ"י פ"ו מה'ל'
תרומות ה'ל' ו ו' פ"ג
מה'ל' בכורים ה'ל' (א) ה:
פ י מ"י פ"י מה'ל'
תרומות ה'ל' א
(וה'ל' ד ו' פ"ג מה'ל' טושי'ע
ה'ל' ט):